

практики для економії енергії, використання ресурсів та інших операційних заходів. Сьогодні розробники стадіонів і команди часто змагаються, щоб визначити, яка команда є найбільш зеленою. Наприклад, Олімпійський стадіон у Лондоні був побудований з використанням лише десятої частини загальної сталі, яка була використана для будівництва стадіону "Пташине гніздо" у 2008 році для Олімпійських ігор у Пекіні. Екологічність стає ключовою ініціативою та маркетинговим аспектом спорту, хоча фінансування залишається постійною проблемою у забезпеченні їх активності та прогресивності[7].

В Україні це все також відбувається, але реакція поки відсутня. Стан нашого навколишнього середовища зараз у важкому становищі. До нас в Україну з недавня прийшов новий спорт, який ми перейняли з Європи. Плогінг, він зараз набирає розмаху як в Україні так і в Європі. Це вид спорту, який поєднує екологію і спорт. Ідеєю цього спорту і гаслом є: *бачиш, біжучи чи прогулюючись, сміття, підбираєш його та утилізуєш*[8].

Новий екологічний та спортивний тренд під назвою "плогінг" походить зі Швеції. Він корисний і для довкілля, і для тіла. Науковці говорять що це вид діяльності скоро пройде, це як новий тренд. Розвиток його справді несе позитивні наслідки, люди які бігають в парку збирають одночасно сміття, вони роблять чистішим бодай маленьку ділянку. Якщо дотримуватися теорії то усе розпочинається з маленького. логінг - не вирішення проблеми Зрештою, плогінг - це лише крапля в морі, яка не вирішує проблем довкілля. Цю думку поділяє і Александер Гайд (Alexander Heyd) з Союзу захисту природи Німеччини (NABU), адже плогінг - це тренд, який мине. Було б значно ефективніше, на його думку, зважати на те, щоб виробляти менше пластику. І менше використовувати, вважає Брітта Кеніг (Britta Kinig), представниця прес-служби Всесвітнього фонду дикої природи WWF. Вона підтримує плогінг та вдячна усім, хто під час пробіжки чи прогулянки за будь-яких умов підбирає сміття[8].

Необхідно зробити екологічні питання частиною культури спортивного менеджменту та адміністрації. Персонал спорту повинен привести екологічні питання до оперативного та стратегічного планування. Таким чином, світ спорту, як і всі інші культурні контексти, повинен вирішувати свій вплив на навколишнє середовище шляхом постійної адаптації та управління. Нам все ж таки варто рівнятися на Європейські цінності, якщо ми хочемо допомогти навколишньому середовищу, адже ми живемо тільки завдяки йому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Імас Є. В. Екологія спорту: монографія / Є. В. Імас, О. І. Циганенко, С. М. Футорний, О. В. Ярмолюк. — К.: Національний університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. л-ра», 2018. - 256 с.
2. Офіційний сайт FIFA . – Режим доступу www.fifa.com/aboutfifa/socialresponsibility/environmental.html.
3. Дослідження змін клімату. – Режим доступу www.dsr.wa.gov.au/assets/files/Research/Climate_Change.pdf.
4. Офіційний сайт Olympics . – Режим доступу www.cnn.com/2012/07/27/world/olympics-numbers.
5. Ігрові зміни - як спортивна індустрія зберігає навколишнє середовище. - Режим доступу www.nrdc.org/greenbusiness/guides/sports/files/Game-Changer-report.pdf.
6. Екологічне пробудження у спорті. – Режим доступу
7. www.rodale.com/green-athletes?siteID=TnL5HPStwNw-vF1mJDedKrazNHZVOwuJMQ
8. Екологічний спорт. – Режим доступу www.greensports.org
9. Новий вид спорту «Плогінг». – Режим доступу <https://www.unian.ua/ecology/trash/10154021-u-sviti-nabuvaye-populyarnosti-ekologichniy-sport-plogging.html>

О. Ковальчук

Науковий керівник – доц. Кондратюк Л. Р.

ЕКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ І КУЛЬТУРА

На сучасному етапі існування людство зіткнулося з глибокою екологічною кризою, для вирішення якої потрібна докорінна перебудова існуючої на сьогоднішній день екологічної свідомості та екологічної культури. Сучасні природні процеси не можуть бути вирішені тільки з позицій природничих та технічних наук, але мають включати в себе й соціокультурне осмислення особливостей перебігу природних процесів, їх причин та наслідків. Соціокультурне

осмислення, у свою чергу, неможливе без аналізу екологічного знання, якого людство набуло за весь період свого існування, а такий аналіз має ґрунтуватися на висвітленні філософських передумов формування екологічного знання.[1] Екологічна свідомість є в певною мірою поглядами людей на співжиття з природою, що демонструють розв'язання різноманітних проблем заради потреб людства. Основним компонентом екологічної свідомості є екологічні цінності. Екологічна цінність виражає собою зацікавлене ставлення людей до процесів, що відбуваються навколо. Із збільшенням впливу людини на природу збільшуються, на жаль, негативні наслідки, які інколи є фатальними. Тому екологічні цінності змінюються, з'являються нові, а також узагальнюються, систематизуються і т.д. Це можна пояснити прикладом, що є потреба у чистій воді на всій планеті, а більшість людей просто не задумується, говорячи про це. Але чиста вода на всій планеті буде тоді, коли локально, на регіональному рівні, люди змінять якість водних об'єктів.

Із погляду Л.І. Юрченка, основними функціями екологічної свідомості, як однієї з форм суспільної свідомості, у життєдіяльності суспільства є:

- пізнавальна – з'ясовує дійсний характер соціо-природних відносин, причин глобальної екологічної кризи та пошук шляхів для її вирішення в інтересах як самої людини, так і природи;

- розвивальна – реалізує в процесі формування у людини уміння осмислювати екологічні явища, вибудовувати зв'язки й залежності, що існують у світі природи, робити висновки, узагальнення, давати рекомендації щодо гармонійних стосунків із природою;

- виховна – виховує в особи духовне та естетичне ставлення до природи, створює ґрунт для формування екологічної культури, екологічної відповідальності та екологічної поведінки як окремих індивідів, так і суспільства загалом;

- нормативна – розробка на основі пізнання закономірностей розвитку системи "суспільство-природа" норм раціональної природоперетворюючої діяльності;

- регулятивна – забезпечує наявність певних мисленневих механізмів раціонального управління взаємовідносинами суспільства та природи;

- прогностична – передбачає можливі негативні впливи, наслідки господарської діяльності та пошук засобів їх мінімізації або й цілковитого уникнення;

- просвітницька – усвідомлення природи як середовища існування людини і як естетичного удосконалення;

- організаційна – забезпечення та регулювання активної природозберігаючої діяльності людини;

світоглядна – узгоджує цілі економічного та соціального розвитку суспільства з "вимогами" природи, сприяє засвоєнню суспільством та індивідом екосумісного змісту сенсу життя [2]. Всі вище згадані функції екологічної свідомості показують нам те, що якщо правильно сформувати екологічну свідомість у людей, проаналізувавши проблеми, які існують, і знайти спосіб їх вирішення, то можна не просто позбутися екологічної кризи, а й вийти на зовсім новий рівень взаємозв'язків між людиною та природою. Екологічна культура складає основу гармонійного спілкування людини із природою. Спілкування із природою передбачає розуміння її тонкостей, а точніше пізнання особливостей поведінки окремих видів тваринного і рослинного світу, які постійно є в контакт з людиною. [3] Вона показує, наскільки люди готові сприймати зміни, що відбуваються у навколишньому середовищі, мають змогу оцінювати його стан, також усвідомлення кожною людиною наскільки вона важлива в цьому світі і яке її місце на цій планеті. Рівень екологічної культури прямо залежить від думок та усвідомлення людини. Тобто, важливо пам'ятати про концепцію сталого розвитку, враховувати всі проблеми людства, можливості природи, а саме запаси природних ресурсів, та їх вичерпність все це гармонійно скомпонувати та врахувати, між собою проаналізувати та обрати для себе найоптимальніший варіант вирішення та чітко йти до поставленої мети. Екологічна культура повинна бути спрямована на подолання проблем пристосування людини як природної істоти на планеті до життя і конкуренції з іншими її мешканцями. Тому екологічна культура є важливою частиною буття людини, адже саме вона встановлює та корегує раціональне та ефективне використання природних ресурсів. Звичайно потрібно розуміти, що на даному етапі народ розуміє екологічну культуру як просто бережливе ставлення до природи, яке кожен розуміє по-різному: для когось це означає, що не можна викидати сміття, де завгодно, або не можна ламати гілля дерев. А сучасна наука намагається

довести те, що, звичайно, такі, переконання є важливими, але їх недостатньо, аби вивести людство з екологічної кризи, тобто потрібно більш детально вивчати проблеми, які існують і, об'єднавшись, вирішувати їх.

Екологічна культура є не тільки відображенням зовнішнього світу людини, а й цілком відображає внутрішній світ, вона має гармонізувати не лише взаємозв'язки між людиною та навколишнім світом, а ще й зі своїм внутрішнім світом, з собою, зі своїми думками та тілом. Це дуже важливо, адже, коли людина досягає гармонії зі своїм внутрішнім світом, впорядковує свої думки та відчуває себе у повній гармонії з собою, тільки тоді вона може почати змінювати світ навколо себе, навчати цьому ще когось, показувати приклад та змінювати світ на краще.

Отже, можна зробити такі висновки, що у сучасному світі є дуже багато засобів масової інформації, які закликають людей до змін навколишнього середовища, що призведуть до зменшення забруднених водойм, зменшення забрудненості повітря, до збільшення сміттєпереробних заводів та фабрик, що в свою чергу може збільшити економіку країни та вивести її на вищий, новий рівень. Але для того, щоб все це відбулося, суспільство повинно зрозуміти, що все, що відбувається навколо нас – це не просто так, а саме: наші дії та вчинки призводять до тих наслідків, які ми маємо на даний момент, і ми, як ніхто, здатні виправити помилки, яких допустили, та знайти оптимальні способи їх вирішення. Досягнувши гідного рівня екологічної свідомості та культури, ми зможемо змінити екологічну освіту та виховання, що дасть змогу упорядкувати всі стосунки з природою, навести лад на нашій землі та продовжувати життя у гармонії з собою та зовнішнім світом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Екологічна свідомість і культура: теоретико-методологічний аспект А.С.Радей [Електронний ресурс]-Режим доступу. http://novyn.kpi.ua/2008-3/15_Radej.pdf.
2. Юрченко Л.І. Екологічні цінності в структурі екологічної свідомості й екологічної культури / Л.І. Юрченко // Мультиверсум. Філософський альманах: Зб. наук. праць / Гол. ред. В.В. Лях. – Вип. 78. – К., 2009. – С. 229–237.
3. Дубовий В. І., Дубовий О. В. Екологічна культура // Навчальний посібник – Київ, 2006. С. 27.

А. Мокра

Науковий керівник – доц. Лаврін Г. З.

МОЖЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ ЯК РОЗДІЛУ ГЕОГРАФІЇ

Навчальні заклади з давніх-давен були покликані виховувати людину як цілісну особистість – духовну, вільну і гуманну. Щоб формувати у свідомості учнів та студентів цілісну картину об'єктивного світу, використання міжпредметних зв'язків є необхідною умовою викладацької роботи вчителів-предметників.

Використання міжпредметних зв'язків – одне з найбільш складних методичних завдань вчителя чи викладача, бо вимагає знань змісту програм і підручників з інших предметів. Реалізація міжпредметних зв'язків передбачає тісну співпрацю вчителя географії з вчителями-предметниками.

Міжпредметні зв'язки як дидактична умова координують навчальну інформацію з різних предметів і надають їй узагальнену спрямованість у процесі формування спеціалізованої освіти [4].

За своїм змістом географія є наукою інтеграційною. Без історичних, біологічних, фізичних, хімічних та інших знань неможливо пояснити причинно-наслідкові зв'язки, порівняти ознаки, зробити узагальнення та висновки [1].

Для належного забезпечення процесу фізичного виховання необхідно націлювати на зв'язок із іншими предметами, адже це сприятиме теоретичному пізнанню основ фізичних навантажень, допомагає вирішувати певні практичні завдання. Зокрема, можна виділити зв'язок фізичного виховання із туристично-краєзнавчою роботою, що виступає складовою частиною географічних знань [4].